

VRIJ

BRIEF

LEVEN - VRIJHEID - EIGENDOM

ABSOLUTE RECHTEN VAN HET INDIVIDU

STRATEGIE

*****

Ieder mens is een individu met zijn eigen specifieke eigenschappen, specifieke mogelijkheden, specifieke omstandigheden, specifieke wensen, verlangens, enz.

De libertarische filosofie gaat daar van uit en stelt dat ieder individu het recht op zijn eigen leven heeft. Zijn leven is zijn eigendom en van niemand anders.

Daarom heeft hij ook recht op die zaken die hij produceert om zijn leven in stand te houden of te veraangename, of om zijn doel te bereiken.

Uiteraard geldt dit voor alle mensen, waaruit dan weer automatisch volgt dat geen enkel mens (of groep mensen) geweld, dwang of fraude mag beginnen tegen een ander mens.

En als dat inderdaad niet zou gebeuren, zouden we een "vrije maatschappij" hebben. En dat zou dan weer de beste situatie zijn voor iedereen om zich zo goed mogelijk te kunnen ontwikkelen.

In werkelijkheid is onze maatschappij echter geheel anders. De persoonlijke vrijheid is gering, en de dwang en betutteling neemt nog steeds toe.

Wat kunnen of moeten we nu doen om daar verandering in te brengen?

Moeten we dat trachten te verwezenlijken met behulp van een goed plan of goede strategie?

Het lijkt me dat zonder plan of strategie zeker geen grote veranderingen bereikt kunnen worden.

Maar libertariërs zijn van nature individualistisch ingesteld. Ieder werkt terecht op de eerste plaats aan zijn eigen levensgeluk. En kun je dan toch tot een gezamenlijke strategische aanpak van een maatschappijverandering komen? Of is het mogelijk om een aantal strategieën tegelijk te ontwikkelen die parallel werken? Moet je dan niet evenveel strategieën hebben als er libertariërs zijn? Is dit alles een onmogelijke opgave?

Ik denk dat we best een oplossing voor dit probleem zullen vinden.

Op de Conventie in Noorwegen zal o.a. over deze zaken uitgebreid worden gesproken. Zowel in seminars als in de vele persoonlijke gesprekken.

We hopen er ook in de VRIJBRIEF nog uitgebreid en regelmatig op terug te komen.

We stellen uw inbreng op dit belangrijke terrein bijzonder op prijs.

Stuur ons daarom eens uw ideeën.

De VRIJBRIEF geeft U een antwoord op onderstaande vragen door U regelmatig te informeren over **Libertarisme/Objectivisme** en gelijksoortige levensbeschouwingen.

U krijgt informatie over mogelijke tegenmaatregelen, over libertarische acties, publicaties en gebeurtenissen in binnen- en buitenland.

Het LIBERTARISME is een wereldbeweging die werkt aan de bouw van een vrije wereld waarin vrede is; een wereld waarin de betrekkingen tussen alle mensen tolerant en vrijwillig zijn, zonder geweld of dreiging met geweld en met respect voor elkaars eigendom; met een economisch systeem gebaseerd op vrijwillige overeenkomsten.

Leden en samenwerkende organisaties streven dit doel na door onafhankelijke acties, waarvoor ieder zijn eigen vrij gekozen strategie volgt.

Door het verstrekken van informatie over gebeurtenissen in de libertarische beweging draagt de VRIJBRIEF bij aan een groter rendement en coördinatie van deze acties.

Wij bieden U een FORUM waar U Uw eigen libertarische visie kunt verkondigen en waar U antwoord kunt geven op de mening van anderen. (Artikelen zijn voor verantwoording van de schrijver)

Via de VRIJBRIEF hebt U een band met gelijkgezinde personen in de Benelux (en daarbuiten), die allen streven naar een betere wereld met **Vrijheid, Rechtvaardigheid** en **Vrede.**

Waarom verliest U steeds meer Uw vrijheid?
Waarom wordt U steeds meer afhankelijk van de overheid?

THEMADAG DEFENSIE EN BESCHERMING

.....

Verslag Trefpunt 27-4-'85 te Antwerpen (inhoudelijk gedeelte) door Rob van Glabbeek.

Het onderwerp van deze dag, was de bescherming tegen geweld, toegepast door de ene mens (of groep mensen) tegen de andere, en niet de bescherming tegen honger, natuurrampen, enz. Dit thema werd 's morgens vooral van een principiële kant benaderd en 's middags vanuit de hedendaagse praktijk. Hieronder volgt een kort overzicht van wat de vijf sprekers achtereenvolgens naar voren brachten:

Frank van Dun: sprak over de principes die aan verdediging ten grondslag liggen en met name over de historische ontwikkeling van de filosofie over verdediging. De taak van de filosofie is het opsporen van vooroordelen. Wat is het vooroordeel m.b.t. defensie? Dat het een staatszaak is. Mensen zijn kwetsbaar, hebben recht op bescherming en de staat moet hen beschermen, tegen andere staten en tegen medeburgers.

Als we even doen alsof de staat een persoon is (een rechtspersoon zo men wil), dan valt op dat het een heel bijzonder persoon is. Voor de staat gelden totaal andere rechten en plichten dan voor ieder ander. Hoe valt de enorme discrepantie te verklaren tussen een gebrek aan rechten van het individu, versus een overschot aan rechten van de staat? Vroeger werd dit verklaard vanuit de religie, tegenwoordig probeert men alles te begrijpen vanuit de mens. Dit vraagt om een mensenrechtenfilosofie. In dit kader werden de constructie van het sociaal contract, en de principes van Hugo de Groot, Hobbes en Locke besproken, en hun mensenrechtenfilosofiën op een rijtje gezet.

Jan Smid: behandelde in zijn voordracht "Ik en de Ander" de verdediging van het individu tegenover andere individuen. Het libertarisme stelt dat iedereen met zijn eigendommen zijn eigen belangen mag nastreven, ongehinderd door anderen. Iedereen is verantwoordelijk voor zichzelf, niemand voor anderen. Er zijn geen rechten of plichten; het enige principe is dat niemand inbeuk op andermans leven of eigendommen mag plegen. Hieruit volgt dat iedereen zich mag beschermen tegen agressie (= het initiëren van geweld, dwang of fraude); er volgt echter niet uit hoe dit zou moeten gebeuren; het principe levert geen "strafmaat". Dit is een persoonlijke keuze, een kwestie van smaak of kansberekening. Het staat ieder individu vrij zich aan te sluiten bij een organisatie die een bepaalde vorm van

rechtspraak hanteert (of dit niet te doen).

Een mens is vrij als er geen geweld op hem wordt uitgeoefend. Geweld valt te onderscheiden in fysiek en psychisch geweld. Onder dit laatste valt de angst voor fysiek geweld, zaken als taalmanipulatie en geweld dat iemand zichzelf aandoet (b.v. om een relatie in stand te houden). Deze zaken lenen zich natuurlijk niet voor rechtspleging.

Tenslotte enkele kenmerken van verdediging in een libertarische samenleving:

- Iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen bescherming, niemand voor andermans bescherming.
- Bescherming wordt geleverd in een vrije markt:
  - . Politie e.d. is ontmonopoliseerd.
  - . Er is een vrije wapenhandel.
- Er zijn geen slachtofferloze misdaden (zoals drugsgebruik).

Boudewijn Bouckaert: sprak over verdediging tegen aantasting van rechten van het individu door de groep. Dit vraagt eerst om een mensenrechten theorie:

1. Recht op verdediging: Wat mag je verdedigen en hoe?
2. Recht op herstel van geleden schade.
3. Recht op bestraffing (mits de strafmaat van te voren bekend is). Proportionaliteit van bestraffing is geen rechtsbeginsel. Het kan wel worden voorgesteld als een moreel beginsel.

Als libertariër aanvaard je het libertarisch rechtsbeginsel; de organisatorische invulling daarvan is een keuzemogelijkheid in een vrije markt.

Boudewijn spitst zijn onderwerp toe op verdediging tegen de staat. Aangezien we niet leven onder een systeem van natuurlijke rechten, maar onder een systeem van wettelijk recht, profiteren grote groepen mensen op een onnatuurlijke manier van anderen (energiebedrijven, notarissen en andere groepen met een beschermd monopolie; grootgrondbezitters in Zuid-Amerika).

De staat beschermt bepaalde private vermogens en roomt ze vervolgens weer af. Heb je het recht deze vermogens tegen de staat te beschermen? (Mogen we b.v. protesteren tegen de belastingaanslag op een topambtenaar?) Eigenlijk is zoets het conflict tussen twee rovers. Daarom deze kritische noot in onkritisch libertarisme: verdedig alléén rechtmatig verkregen eigendom. Houdt er bij de bestrijding van de staat rekening mee dat de staat legitimiteit

>

geniet (in de publieke opinie), in tegenstelling tot b.v. de mafia. Als je dit als libertariër niet erkent, verlies je je steun.

Vroeger was er onderscheid tussen de vorst en het volk. Staatsdwang was alleen legitiem als de vertegenwoordigers van de standen accoord gingen. Sinds de Franse revolutie zitten volksvertegenwoordigers zelf op de plaats van de vorst. Als je je dan tegen de staat verzet, wekt dit een schizofrene indruk: je verzet je min of meer tegen jezelf. Allerlei actievoerders worden klemgepraat met het argument: Je hebt er toch zelf voor gekozen!

Eric Verhulst: stelde in het kader "groep tegenover groep" de West-Europese Defensie aan de orde. In de huidige situatie is het zinvol te spreken over volkeren. Een volk is een samenleving van individuen. Versta onder defensie elke handeling die nodig is om de zelfbeschikking van een volk te handhaven. Er zijn verschillende stadia:

1. Passiviteit.
2. Defensieve operaties, inclusief offensieve operaties om zelfbeschikking te herstellen (geallieerden, 1942).
3. Zuiver offensieve acties (Duitsland 1939, Afghanistan, ook de inval van de V.S. in Grenada).

De Sovjetunie probeert haar optreden in Afghanistan te rechtvaardigen met het excuus dat ze te hulp gevraagd is door een bevriende regering. Hier is dus geen sprake van de verdediging van een volk, maar van een staat. Aangezien de Europese democratiën te verkiezen zijn boven de dictaturen in het Oosten, en de Sovjetunie wel degelijk een bedreiging vormt, is defensie van West-Europa noodzakelijk. De Nato is een verzameling afzonderlijke legers. Aangezien de Europese staten voor elkaar toch geen bedreiging meer vormen, kunnen deze legers m.b.t. dure wapensystemen beter internationaal worden georganiseerd. Er moet voor elk volk echter een eigen verdediging over blijven. Deze verdediging zou ook burgerdefensie moeten omvatten.

De discussies over een raket meer of minder zijn voor de wereldvrede niet zo belangrijk als betere contacten tussen de volkeren van de beide blokken. Om allerlei pseudo economische redenen, worden economische middelen aan nuttige dingen onttrokken om de bewapeningswedloop te stimuleren (Starwars b.v.). Dit is in de Sovjetunie nog erger dan hier. Dit is een

enorme verspilling en bovendien gevaarlijk.

George Homms: sprak over tweezijdige ontwapening. Allereerst signaleerde hij een aantal problemen die met ontwapening te maken hebben, zoals de enorme economische belangen die met bewapening gemoeid zijn. "Een oorlogje doet de zaak renderen". Een speciaal probleem voor libertariërs is het volgende dilemma: Een defensie-apparaat stelt de staat agressie te plegen, maar alleen houdt je de Sovjetunie niet tegen.

Vervolgens kwam hij op de argumenten voor tweezijdige ontwapening. Wat is eigenlijk het nut van ontwapening? Ontwapening hoeft niet persé een oorlogsdreiging te verminderen. Nucleaire ontwapening zou zelfs een grotere dreiging van een conventionele oorlog kunnen inhouden. Hiertegenover staat dat ontwapening een blijk van goodwill kan zijn, en vertrouwen schept. Een libertarisch argument is bovendien dat ontwapening meer geld voor de burgers betekent (tenzij de vredesbeweging haar zin krijgt; zij wil het bewapeningsgeld aan ontwikkelingshulp besteden). Wat is nu de tegenstelling tussen de voorstanders van eenzijdige ontwapening en de voorstanders van tweezijdige ontwapening? In feite pleit de eerste groep ook voor tweezijdige ontwapening, maar dan door middel van afzonderlijke stappen. De tweede groep daarentegen wil niet zelf de eerste stap zetten. Ontwapening moet zowel wederzijds, als gelijkwaardig, als gelijktijdig, als gecontroleerd plaatsvinden. Het zijn de drie laatste adjectieven die door de vredesbeweging verwaarloosd worden. Toch moet ontwapening gelijkwaardig zijn om de oorlogsdreiging niet te vergroten; en dat controle hard nodig is blijkt wel uit een boekje met 13 overtredingen van gesloten accoorden. Controle is vooral in de Sovjetunie moeilijk vanwege gebrek aan persvrijheid e.d. Tenslotte wijst George op de desinformatie die de Sovjetunie op succesvolle wijze in het westen verspreidt.

U zult uit het bovenstaande begrijpen dat er een zeer levendige discussie op volgde!

*****

STUDIE-WEEKEND.

In vervolg op de positieve ervaringen van het vorig jaar wordt ook dit jaar door het L.S.C. een weekend georganiseerd op 9 en 10 november. U kunt zich opgeven bij de redactie.

MOET DE TAMILS DE TOEGANG TOT NEDERLAND VERHINDERD WORDEN ?

Antwoord op onze vraag van de maand door W. Albada.

De vraag is terug te brengen tot: Moet een aantal mensen (1), regering genaamd, een aantal andere mensen (2), Tamils geheten, beletten ergens te wonen, omdat een derde groep (3), namelijk belastingbetalers, via een vierde groep (4), de ambtenaren, worden gedwongen, groep 2 geheel of gedeeltelijk te onderhouden?

Het antwoord van groep 1 is: Dat hangt er van af hoe we de meeste stemmen krijgen bij de volgende verkiezing.

Van groep 2: Uiteraard nee.

Van groep 3: Wie zelf wil bepalen hoe hij zijn bezit zal besteden, en dit niet aan Tamils wil geven: ja. Voor wie Tamils wil helpen is toelaten misschien de meest simpele manier, ook al zullen sommigen op praktische gronden (bevolkingsdichtheid, andere cultuur) er de voorkeur aan geven de Tamils te steunen terwijl ze zich elders vestigen.

Van groep 4: Nee, meer groepen leidt tot meer bureaucratie, dus meer macht.

Volgens libertarische principes is de vraag verkeerd gesteld: Immers ieder mag wonen waar hij wil, mits hij zich op vreedzame manier vestigt en geen anderen lastig valt. Dat houdt in dat als Tamils hier een woning vinden, en een manier om zich op eigen krachten (werk, vermogen) in leven te houden, dan zijn ze welkom. Ook als anderen hen uitnodigen en willen onderhouden. Hier speelt de staat geen rol, ieder individu besluit of hij in zijn privéruimte Tamils wil toelaten of zijn bezit aan hen wil verkopen of verhuren, of hen in dienst wil nemen.

Als er een soort libertarische staat zou bestaan, dus een organisatie ter verdediging tegen misdadigers, dan zou deze organisatie kunnen uitzoeken of Tamils misdadige bedoelingen hebben, en dit hebben getoond of te kennen gegeven. En zo ja, dan moet deze staat haar leden verdedigen tegen de Tamils. Een misdadige bedoeling zou kunnen zijn de bedoeling om te stelen. En dat is precies waarom sommige leden van groep 3 Tamils willen weigeren: Tegen hun wil (van groep 3) wordt een deel van hun bezit overgeheveld naar de Tamils. De leden van groep 3 ervaren dit als diefstal, wat het ook is, echter gepleegd niet door de Tamils, maar door de regering. Het weigeren Tamils toe te laten komt er op neer dat de dief (regering) wat meer moeite zal moeten doen om de 'hulp' die

zij wenst te besteden aan Tamils, daar terecht te doen komen.

Het komt op hetzelfde neer als wanneer er in een dorp een dief woont die de dorpingen besteelt, die dan gaan posten voor de winkels van de kruidenier en de bakker, enz. zodat de dief 'zijn' geld niet kan besteden, waarbij de dorpingen hopen dat de dief dan minder zal stelen. Elke rechtgeaarde dief zal er zich niet veel van aantrekken, en misschien nog wel meer stelen, omdat hij mensen in dienst moet nemen om 'zijn' geld elders te doen besteden. Effectiever is het zich van de dief te ontdoen, of hem het stelen te beletten, wat met betrekking tot een ordinaire dief eenvoudiger is dan met betrekking tot een regering. Er wordt gesuggereerd, waarschijnlijk in een aantal gevallen terecht, in andere ten onrechte, dat de Tamils op de sociale voorzieningen afkomen. Als dat zo is dan zijn het bedelaars die fooien van een dief in ontvangst nemen. Het weigeren van Tamils komt dan in het voorbeeld van het dorp overeen met het weren van bedelaars, waaraan de dief, naar bekend is, een deel van zijn buit zal geven. Moeten de bedelaars worden geweerd? Het is knutselen aan de symptomen. Zolang de dief zijn gang kan gaan, komen er wel weer andere gegadigden.

Moeten de Tamils worden geweerd? Zolang er een regering is die zich het recht en de macht toeigent om over zijn 'onderdanen' te beschikken, maakt het niets uit of er Tamils komen of anderen of geen.

Mijns inziens moeten libertariërs zich niet laten verleiden tot een discussie over de vraag of Ts Nederland binnen mogen of Ss of Aen, of .... De vraag is of een groep mensen, 'regering', het recht heeft over andere mensen te beschikken, ten behoeve eventueel van een derde groep.

*****

VRAAG VAN DE MAAND

Degene die het beste (=libertarische) antwoord instuurt, krijgt een verlenging van zijn abonnement met twee nummers.

Welke actie kan een Libertariër tegen "APARTHEID" voeren ?

Antwoord v o o r 1 oktober.

NABESCHOUWINGEN BIJ EEN NEDERLAAG.

Guy de Maertelaere.

In 1980 behaalde Ed Clark, als presidentskandidaat van de Libertarische Partij in de Verenigde Staten, 922.001 stemmen. Voor zijn opvolger in 1984, Dave Bergland, daalde dit getal tot 228.796. Een achteruitgang, die uiteraard in kringen van partij en beweging aanleiding heeft gegeven tot heel wat bespiegelingen. Het november 84 - februari 85 nummer van LP News geeft daar een goed overzicht van. Enkele van de meest aangehaalde beschouwingen luiden:

1. Die achteruitgang was normaal (zegt o.m. stichter D. Nolan). In 1980 stopte vice-presidentskandidaat Koch miljoenen dollars van zijn eigen fortuin in de campagne. Dit leidde tot een "opgeblazen" succes. Het wegvallen van die miljoenen had uiteraard desastreuze gevolgen.
2. Niet alleen de miljoenen, ook de steun van de meer gematigde (sommigen zeggen "opportunistische") vleugel viel weg met de kandidatuur van de meer radicale Dave Bergland.

"DE BALLAST IS WEG. DE PARTIJ IS GEZUIVERD."

3. Het getwist en geharrewar waarmee dit alles gepaard ging leidde tot verwarring bij aanhangers en toeschouwers, met een resultaat dat terug negatief was.
4. Sommigen (waaronder Rothbard) vinden dit eigenlijk een goede zaak. De ballast is weg. De partij is gezuiverd. Als men trouwens de gemiddelde "kostprijs" per behaalde stem berekent (door het stemmenaantal te delen door de verrichte kosten voor o.m. verkiezingspropaganda) bekomt men een verhouding die overeenstemt met die van democraten en republikeinen.
5. Don Ernsberger van de Society for Individual Liberty verklaart dat de hedendaagse cultuur in de Verenigde Staten, de tijdsgeest, minder libertarisch geworden is. Diensplicht en het vervolgen van druggebruikers roepen minder weerstand op. Ook in het licht daarvan zou de achteruitgang dus ± "normaal" zijn.
6. Taktische factoren worden aangehaald: de LP moet minder bekeringen trachten te verrichten en meer inspelen op wat de mensen de facto wensen.
7. Sommigen trachten de zon achter de

wolken te zien. Het aantal kranten dat de libertarische kandidaten steunde is nooit zo groot geweest als thans. Libertarische ideeën kregen ook elders gehoor: privatisering, deregulering

....

8. De vraag komt zelfs ter sprake of het dan ook niet zinvol zou zijn wat meer naar de verspreiding van libertarische ideeën en wat minder naar het doen verkiezen van kandidaten te streven.

Als persoonlijke bedenkingen bij dit alles kan alvast aangestipt worden dat een nederlaag verklaren (zoals min of meer gebeurt in de punten 1, 2, 3 en 5) wel intellectueel bevredigend kan zijn, maar toch weinig troostend.

Zie b.v. punt 5: als men een ideologisch gerichte partij opricht, hoopt men minstens dat die het politieke klimaat stabiel zal kunnen houden en het liefst wat in gunstige zin doen evolueren. Lukt dat niet, dan is elke verklaring van de mislukking hoogstens een pleister op de wonde.

Wat punt 8 betreft: ik herinner mij dat het, bij de oprichting van de LP in 1972, een fundamenteel punt was dat het verspreiden van de libertarische gedachten het ENIGE doel zou zijn! Kon men daar toevallig nog een of andere kandidaat mee laten verkiezen, dan was dat meegenomen. Een cynicus zou allicht wat te vertellen hebben over het plotse herontdekken van die oorspronkelijke doelstelling na het oplopen van een klinkende nederlaag.

"...ZO WEINIG STEMMEN VERGROOT NOG DE CATASTROFE!"

En laten we (punt 4) ook eens die onzin over de "kostprijs" der behaalde stemmen overboord gooien. Als ik me kandidaat stel en nul fr. of gulden uitgeef aan verkiezingspropaganda, zal ik toch wel enkele stemmen halen (om te beginnen al die van mezelf). De verhouding stemmen/kosten is dan oneindig positief! Een reuzesucces natuurlijk. De waarheid is uiteraard dat de eerste stemmen steeds het minst kosten. Daarin reden zien om van een gunstig resultaat te spreken is wel erg optimistisch.

Punt 7: Dat de LP-kandidaten zoveel mediasteun kregen en toch zo weinig stemmen vergroot nog de catastrofe!

En punt 6 ontnemt natuurlijk elke reden van bestaan aan libertarische politieke

(vervolg op pag. 6)

MIJN VRIJHEID NU

EEN VOORSTEL VOOR HET VOLGENDE TREFPUNT (Najaar '85)

Jan Smid.

Voor mij betekent libertarisme meer dan dat ik nu steeds duidelijker weet waar ik tegen ben, en wat er fout en kwaadaardig is in de huidige samenlevingen. Voor mij betekent libertarisme ook iets persoonlijk. Het libertarisme heeft voor mij principiële en praktische gevolgen. Het betekent een eerste stap naar bevrijding, ontwikkeling, groei ... naar een eigen "sense of life". Nu zijn thema's zoals "persoonlijke groei" niet typisch libertarische begrippen.

Soms denk ik weleens: integendeel. Peter Breggin zei dan ook in Brussel, op de eerste Europese Conventie, dat: als morgen onze wereld libertarisch zou zijn geworden, dan zou meer dan de helft van de libertariërs niet meer weten wat ze moeten doen. Zij hebben het nu zo druk met vechten "tegen" en met "haat tegen het collectivisme" dat zij niets hebben om "voor" te zijn.

Welnu, ik stel voor een Trefpunt te besteden aan: **Libertarisme Voor Mij Persoonlijk.**

Niet meer vechten tegen de overheid, tegen de overige misdaad, ... niet meer vechten om regio Nederland een vrije(re) samenleving te maken, maar: FIOT, Freedom In Our Time, (in MY time zei Harry Sheldon), gecombineerd met Vrijheid Voor Mezelf, Nu, In Mijn Leven. (Wanneer dit doet denken aan Harry Browne's boek, How I Found Freedom In An Unfree World, is dat niet geheel toevallig).

Als voorlopige sprekers/verhandelaars/inleiders/workshopleiders denk ik aan: André Spies (freeperson freenetwork), Chris Wiliquet (prosperity-consciousness), Louis van Stekelenburg (libertarisch leven), Guy de Maertelaere (bewustzijn en bewust leven, als ik het zo mag aanduiden), Marina Tuinman en ik (KJEL=kiezen voor je eigen leven, en "Harry Browne").

Het bovenstaande is niet bedoeld als uitputtend noch als definitieve programma onderdelen. Het is bedoeld om aan te geven wie en wat ik bedoel: mijn vrijheid nu, hoe ga ik nu om met mijn vrijheid en met mijn onvrijheid, wat betekent vrijheid en onvrijheid voor mij. Naast het voorgestelde thema, lijkt het mij leuk om het Trefpunt gebeuren niet alleen verhandelingen en lezingen te laten zijn, maar om er een markt gebeuren van te maken. Veel gevraagd en erg moeilijk, maar wel te proberen. Ik denk aan twee of drie

workshops/inleidingen/sessies die tegelijkertijd plaatsvinden. De aanwezigen kunnen dan telkens kiezen. Misschien dat er m.b.v. video clips kunnen worden gemaakt om vantevoren verschillende "sprekers" zichzelf aan te laten prijzen.

Ik vraag de lezers van de Vrijbrief om hun ideeën, wensen, suggesties, kritiek, enz., over het bovenstaande te geven. Lijkt het je prachtig maar onhaalbaar? Of haalbaar maar niet interessant? Wenselijk of bedreigend? Reëel of onzinnig? Misschien zijn er bepaalde "sprekers" of onderwerpen die je graag aan bod wil zien komen? Of heb je zelf iets dat je wil brengen?

Graag Uw informatie aan: Jan Smid, Nederland, Tel. 010-223647 of aan de Redactie van de Vrijbrief.

*****

P.S.: Gedacht wordt om het bovenstaande te realiseren bij het Studie-weekend van het L.S.C. op 9 en 10 november. Dus gaarne snel Uw wensen/ideeën.

(vervolg van pag. 5)

actie. De grote partijen spelen maar al te goed in op wat de mensen willen. Als dat de bedoeling is heeft niemand behoefte aan een "libertarisch" alternatief.

Conclusie uit dit alles: 1984 was een ramp voor het libertarisme als politieke beweging en de argumenten van degenen die pleiten voor een andere weg hebben aan kracht gewonnen. Het enige argument ten gunste van politieke actie blijft nog de beïnvloeding van de media en van de andere partijen die gedeeltelijk gedwongen worden je argumenten te beantwoorden. Enkele vragen daarbij:

- Zal ook de mediabelangstelling niet wegvallen naarmate de LP meer gemarginaliseerd wordt?
- Kan men niet efficiënter aan ideologische beïnvloeding doen via andere kanalen?
- Zou men, in de Amerikaanse context, geen nuttiger werk verrichten door, zelfs met een radikaal libertarisch programma, mee te doen aan de republikeinse of democratische voorverkiezingen en daar b.v. 10 of 20% of zelfs eens, met wat geluk, de meerderheid te halen, i.p.v. als LP-kandidaat 0,1, 1 of - heel uitzonderlijk - eens 5% te bereiken?

LEEF LIBERTARISCH

Louis van Stekelenburg.

Deze kop die U de laatste maanden heeft gezien is een permanente oproep het libertarisme niet alleen met de mond te beleiden, maar actief mee te werken aan een maatschappij waarin het individu meer verantwoordelijkheid draagt. De opzet hierbij is eigen verantwoordelijkheden te nemen en niet, zoals velen denken, om anderen hun onrechtmatig verkregen zeggenschap af te nemen. U zult hier geen oproep aantreffen voor kruistochten tegen de overheid of voor subversieve activiteiten. De opzet is veeleer iets positiefs op te bouwen: Een libertarische maatschappij, hoe klein deze dan voorlopig ook mag zijn. Een middel hiertoe is ons bekende advertentierubriekje dat op bescheiden schaal helpt om contacten te leggen, vrije contacten. Vragen en aanbieden staat eenieder nog vrij, en wat daarna gebeurt is geheel en al Uw eigen zaak. Er is een vrije uitwisseling mogelijk, U kunt vrij onderhandelen, contracten afsluiten op basis van voordeel voor beide partijen. Met andere woorden U realiseert een stukje vrije markt. Wanneer U mij bijvoorbeeld een lift geeft naar het SELCON-congres, en ik draag in Uw autokosten bij, hebben we beiden voordeel. Dat dit ten koste gaat van de spoorwegen of een gesubsidieerde fietsen- of schoenenfabriek, ligt volledig buiten ons belangstellingsgebied. Alleen het feit dat we van deze kleine vrije markt profiteren telt voor U en mij. Hij heeft de toekomst.

GEZOCHT :

Dame, voor het zelfstandig organiseren van kleine concerten, lezingen, poppentheater en aanverwante activiteiten, benevens enig administratief werk.

Werkgebied geheel Nederland. Eisen: Representatief, leeftijd ca. 30-35 jr, redelijke kennis van het Engels, telefoon, rijbewijs.

Voor nadere inlichtingen: Louis van Stekelenburg, tel.: Dld. 02823/18460

LIBERTARISCH BOEKCENTRUM

Postbus 336 - 2100 AH Heemstede

Bezoeken? Informatie? Bel. 023 - 29 09 41.

"Specialist in vrijheid sinds 1975!"

LIBERTARISCHE BOEKENHOEK

Boekhandel GAKKO (Marnix)

Uitgebreide collectie libertarische boeken:
gegroepeerd - tijdschriften e.d. ter inzage - ENIG IN BENELUX -

St. Pietersnieuwstraat, 107
GENT - Tel. (091) 23 55 56

GEGARANDEERD ZUIVERE BIJENHONING

Klaver:	Hfl. 5,25
Bloemen:	Hfl. 5,50
Bloemen, goudgeel:	Hfl. 5,50
Linde:	Hfl. 5,50
Boekweit:	Hfl. 5,00
Heide:	Hfl. 13,50
Acacia (vloeibaar):	Hfl. 6,50

Honing" wijn" (Mede):	Hfl. 9,50
Honingbonbons per zakje van 100 gram:	Hfl. 1,80

Friese Honingkruidkoek, 475 gram:	Hfl. 4,75
--------------------------------------	-----------

Kaarsen van zuivere bijenwas: Lang model, (± 7 brand u.):	Hfl. 1,75
Kaarselont per meter:	Hfl. 0,25

W. van Hulzen, Fr. Haverschmidtlaan 31,
3116 JK Schiedam, tel.: 010-26.27.24

HET IS TE VROEG OM OP TE GEVEN.

(TIBOR MACHAN IN INDIVIDUAL LIBERTY)

Ik herinner me de rubriek van Ayn Rand van vele jaren geleden 'Het is vroeger dan U denkt'. Zij benadrukte dat men geen politieke beweging kan starten zonder een hele stevige filosofische basis die reeds geworteld is in de cultuur. Ik wil niet voor Rand spreken maar ik heb altijd de indruk gehad dat zij hele goede redenen had om de libertarische partij en beweging te wantrouwen, omdat zij begreep dat pogingen op het gebied van de praktische politiek nogal oppervlakkig moeten zijn en dus de aanwezigheid vooronderstellen van een stelsel van waarden waarvan de cultuur doordrongen is. Zonder het laatste zal de politieke beweging zich tot dovemans oren richten of niet begrepen worden.

Ik denk dat pessimisme nu niet méér gerechtvaardigd is dan gedurende de laatste jaar of 10. Er is ongetwijfeld enige vooruitgang geweest, als we als vooruitgang rekenen de grotere verbreiding van ideeën en enige daarmee overeenkomende eerste stappen in de politiek in de richting van de vrijheid. Ik betwijfel of links en rechts zoveel nadruk zouden leggen op de intellectuele rechtvaardiging van hun ideeën en instellingen als er geen libertarische omwenteling zou zijn op veel plaatsen waar politieke ideeën worden uitgevochten. Natuurlijk dragen niet al deze ideeën het etiket 'libertarisch'. (Het is toch al een teken van vooruitgang als anderen zeggen jouw ideeën aan te hangen maar volhouden dat deze voortkomen uit systemen met verschillende etiketten. We hebben tenslotte met nogal halstarrige mensen te maken. Als we proberen hun mening te veranderen, doen ze dat misschien wel, maar ze hebben geen zin dat toe te geven.)

Er moet gewaarschuwd worden tegen de verwachting van een radicale verandering in een korte tijd. Veel libertariërs weten niet hoe radicaal hun ideeën wel zijn; hoewel ze in brede zin wel in de Amerikaanse traditie passen. Maar tegenwoordig worden de mensen niet zo erg door de overblijfselen van die traditie aangesproken, zodat het libertarisme in feite de meest radicale alternatieve hedendaagse politieke beweging is. *)

Historisch gezien heeft zo'n beweging tijd nodig om serieus genomen te worden (J.S. Mill heeft eens gezegd: "Iedere grote beweging moet drie stadia doorlopen; hij

wordt bespot, besproken, aangenomen"). Maar zijn aanhangers moeten geduldig zijn en waakzaam. Misschien hebben de aanhangers van de libertarische politieke visie één ding werkelijk over het hoofd gezien, namelijk dat ze er zich van bewust moeten zijn dat van hoeveel levensbelang het ook mag zijn dat onze politieke instellingen veranderen, het eenvoudigweg niet mogelijk is dit effectief te doen zolang men haast heeft. Omdat dwang uiteraard niet door libertariërs zal worden gebruikt en zelfs geweld als vergeldingsmaatregel een risikant middel is, begint men zich vaak teleurgesteld te voelen.

Het is daarom dat een ethiek van maatschappelijk-politieke verandering nu nodig kan zijn, die de aanhangers van het libertarisme in hun verlangen naar verandering kan leiden (zie mijn 'On human rights, feudalism and political change' in Alan Rosenberg, ed, *Philosophies of Human Rights* (Greenwood Press 1981)). Zonder hier nu verder op in te gaan wil ik suggereren dat een beweging als de onze werkelijk eerst moet investeren in diepgaande communicatie en het uitdragen van zijn ideeën die soms zo moeilijk te begrijpen zijn. Als we geduld hebben kunnen deze ideeën zich dan verspreiden en in eenvoudiger vorm in de geesten van veel mensen doordringen, die dan de politieke omwenteling zullen bewerkstelligen die nodig is om ze daadwerkelijk in praktijk te brengen. Ik denk dat Rand hierin gelijk had en hoewel een libertarische partij een rol voor velen heeft, kan er nog niet op gerekend worden dat ze een serieuze vooruitgang kan bereiken.

*) In de Europese traditie zijn de libertarische ideeën nog veel minder geworteld dan in de Amerikaanse. Dat kan het doordringen ervan moeilijker maken of misschien ook gemakkelijker omdat het libertarisme gezien kan worden als veelbelovend voor de toekomst, zonder de last van het verleden te hoeven dragen en als ouderwets, gepasseerd te kunnen worden afgedaan.

W. Albada.

HONGER

Een Libertarische Oplossing!

W. van Hulst.

De media in de gehele wereld staan vol met verhalen en foto's van verhongerende kinderen in Ethiopië en met vragen om weer meer hulp. Zoals te verwachten was reageerden de mensen hierop weer met het geven van vele miljoenen.

Slechts weinigen zijn er zich van bewust dat men wordt bedrogen en dat deze gang van zaken een van de meest schandalige misdaden van de 20e eeuw is (dit is al eerder in de Free World Chronicle en de Vrijbrief beschreven).

Het restant van de Falashas in Ethiopië wordt door de machthebbers in dat land al jaren vervolgd, vermoord en tot slavernij gebracht. De Falashas zijn Ethiopische joden, die zich 2000 jaar geleden in dat gebied vestigden. Aan het begin van deze eeuw waren er ca 200.000 Falashas in Ethiopië aanwezig. De laatste jaren is door Israëliische autoriteiten ongeveer de helft van de Falashas naar Israël gebracht. In totaal zijn er nu nog ca 20.000 Falashas in leven! Ondanks deze feiten hebben de machthebbers in Ethiopië de arrogantie om te beweren dat deze mensen tegen hun wil uit Ethiopië zijn weggehaald!

HET ANTWOORD OP HONGER!

Door veel mensen worden wegen gezocht om aan noodtoestanden in de wereld een eind te maken, zonder in de fouten en/of corruptie van sommige bestaande hulpverleners te vervallen. Gelukkig voor deze mensen is dat er toch nog wel goede initiatieven bestaan. B.v. acties die ervoor zorgen dat de honger voorgoed uitgebannen wordt doordat de mensen zichzelf weer kunnen gaan voeden en op die manier in de nabije toekomst niet langer van anderen afhankelijk zullen zijn.

In Zaïre, de voormalige Congo, leefden de Pygmeeën vroeger in hun bossen als jagers-verzamelaars (d.w.z. mensen die geen land bebouwen, maar alleen leefden van het voedsel dat gevangen, of gevonden werd in de bossen waarin zij leefden). In de laatste 20 jaar zijn er dermate grote delen van die oerwouden gekapt dat de Pygmeeën in die bossen niet meer voldoende eten konden vinden.

Zonder Jean Pierre Hallet zouden de Pygmeeën echter van honger zijn omgekomen. Niet alleen heeft Hallet ervoor gezorgd, dat de Pygmeeën te eten kregen maar hij heeft hen ook zaad gegeven van de Winged bean plant. Dit is een plant, die zeer goed tegen grote droogte bestand is, een snelle groeier is en die zeer voedzame en eiwitrijke bonen levert. De aanplanting ervan door deze Pygmeeën is een groot succes geworden!

Toen Jean Pierre Hallet deze zomer aankwam, voor zijn jaarlijks bezoek aan de Pygmeeën, aankwam was hij zeer bezorgd over de grote droogte die overal in Afrika heerst.

Pierre Hallet met Pygmeeën >

Hoeveel Pygmeeën zijn er gestorven?! riep hij uit. Geen enkele, was het antwoord. We hebben toch bonen!

Hallet heeft het Pygmy Fund opgericht, met als doel de Pygmeeën voor uitsterven te behoeden. Hij denkt dat doel te kunnen bereiken door ze in het bezit te stellen van zaden, gereedschap en medicijnen.

Het zaad van de Winged bean plant heeft hij, vergezeld van de nodige voorlichting en know how, aan iedereen op de hele wereld aangeboden. De Ethiopische en andere Afrikaanse "regeringen" blijken er niet in geïnteresseerd te zijn! Men is kennelijk van mening, dat het controleren van een afhankelijke bevolking veel eenvoudiger is dan het controleren van een bevolking, die in eigen onderhoud kan voorzien en daardoor tevens zijn eigen wel en wee kan en wenst te regelen.

Inmiddels zijn ook andere stammen in de omgeving van de Pygmeeën deze bonen gaan verbouwen.

Om het kweken van deze bonen bij Pygmeeën en andere Afrikaanse stammen in de door de droogte getroffen gebieden uit te kunnen breiden en op die manier ook te trachten om de Pygmeeën voor uitsterven te behoeden, als gevolg van de nog altijd voortschrijdende grootschalige vernietiging van hun leefmilieu, is hulp nog absoluut noodzakelijk.

Het Pygmy Fund krijgt geen enkele overheidshulp en het budget waarmee men werkt is slechts \$ 50.000 per jaar.

Fred Foldvary, die dit verhaal in de Free World Chronicle van mei 1985 schreef, kent Hallet persoonlijk en staat ervoor in dat het een project is dat goed werkt en dat Libertariërs het van harte kunnen steunen.

Inmiddels heeft LIFHAS contact opgenomen met het Pygmy Fund en wil deze zeer noodzakelijke en nuttige actie gaan steunen. Natuurlijk is daarvoor ieders steun nodig. Wij rekenen er dan ook op dat we voor dit doel uw bijdragen op de bankrekening van LIFHAS, met vermelding "Pygmy Fund" zullen ontvangen. (Deze bijdragen zijn fiscaal aftrekbaar.) Op een dergelijk klein budget is een betrekkelijk kleine bijdrage al een grote steun, het is duidelijk dat het geen miljoenen verslindend project is dat weinig of geen resultaten heeft. Het geld wordt hier zeer efficiënt gebruikt zoals uit bovenstaand verhaal wel blijkt. De geholpen mensen kunnen duidelijk al op zeer korte termijn zonder hulp van buitenaf rustig verder leven.

LIFHAS Bankrekening: rek.nr. 25.81.53.962 (giro-nummer: Mees & Hope, Schiedam 6400) te Schiedam.

HET NATUURRECHT

Gilbert de Bruycker

De stroming binnen het libertarisme die zich beroept op de idee van het natuurrecht is een vreemde zaak. Vooreerst is het ongerijmd te beweren dat de mens van nature uit rechten heeft en dan te moeten toegeven dat diezelfde natuur niet kan verhinderen dat die rechten worden overtreden.

De idee van het natuurrecht is een mystieke en metafysische conceptie, vetrekend vanuit een non-nominalistische opvatting over het wezen van de mens. De aanhangers van het natuurrecht beweren dat alle mensen éénzelfde natuur hebben (een opvatting die voldoende is weerlegd, o.m. door Sartre). Vertrekkend vanuit deze visie over het wezen van de mens is het een kleine stap om de onrechtmatigheid van de staat aan te tonen: deze is immers in strijd met ieders zelfbeschikkingsrecht (zie Frank Van Dun). Het libertarisme van deze mensvisie doen afhangen, betekent dat men zichzelf alle wind uit de zeilen neemt. Het doet het streven naar een vrije samenleving met beperkte staatsmacht struikelen over het utopisch ideaal van een samenleving zonder staat. De staat heeft twee empirische grondslagen: gezag en territorium (vindt men ook terug in de dierenwereld, b.v. de piklijst in het kippenhok - het eigen jachtgebied) en het heeft geen zin om te willen aantonen dat zijn bestaan onrechtmatig zou zijn, evenmin als kan aangetoond worden dat de staat zijn gezag ontleent aan God of aan een sociaal contract.

Een andere zaak is in welke mate de staat ingrijpt in het persoonlijke leven en de onderlinge vrijwillige betrekkingen tussen de individuen onderling (economisch milieu) en de drempel overschrijdt van de ordehandhaving; daar valt heel wat meer over te zeggen zonder weg te glijden in utopische dromerijen. Het staatsgezag is er juist omdat er geen natuurrechten zijn, en het individu willen bevrijden van het juk van de staat doet juist de bedreiging toenemen van de tyrannie van het onmiddellijke milieu waarin men leeft, van de zeden, gebruiken en vooroordelen die men zal ondergaan. "There would be open season on wops, wetbacks, kikes, niggers, hippies, polacks, redheads and cripples if the constitution didn't exist. We should therefore keep government, but reduce its power over our economic, moral and social lives." (A. Black - A new radical's Guide to Economic Reality - 1971 - p.114).

Hoe willekeurig het is om het begrip
(vervolg op pag.12)

GELD IS DE WORTEL VAN ALLE KWAAD !

*****

P.F. Rilomans

Weet U nog hoe Ayn Rand in haar roman "Atlas Shrugged" fel tegen deze stelling tekeer ging? En natuurlijk is geld niet de wortel van alle kwaad. Geld is slechts een middel in de hand van mensen. Geld en goud waren altijd min of meer synoniem. Maar als geld en goud niet meer dezelfde betekenis hebben en niet meer dezelfde waarde, dan zou het wel eens kunnen zijn dat wij geld als iets kwaads gaan beschouwen. En terecht. Niet omdat geld als zodanig slecht is, maar omdat wij er de waarde aan ontnomen hebben en het negatieve is overgebleven. Het is geen toeval dat een overheid altijd streeft om het monopolie op de gelduitgifte te bemachtigen. Macht van een overheid is direct gekoppeld aan de hoeveelheid geld die zij (min of meer ongecontroleerd) kan uitgeven.

Wanneer belastingheffing ontoereikend is geworden, wordt een volgende stap gezet: Het ontkoppelen van de binding tussen goud (en zilver) en geld. Dan is de mogelijkheid geschapen om de geldhoeveelheid buiten de invloed van de bevolking te reguleren (lees: te vergroten) en zonder rekening te hoeven houden met de gouddekking... Dit is niet nieuw, zoals het oude Romeinse Rijk ons kan leren. In onze tijd begint deze manipulatie na de eerste wereldoorlog. En wij kennen allemaal het gevolg; inflatie, of met een vakterm; "monetaire financiering".

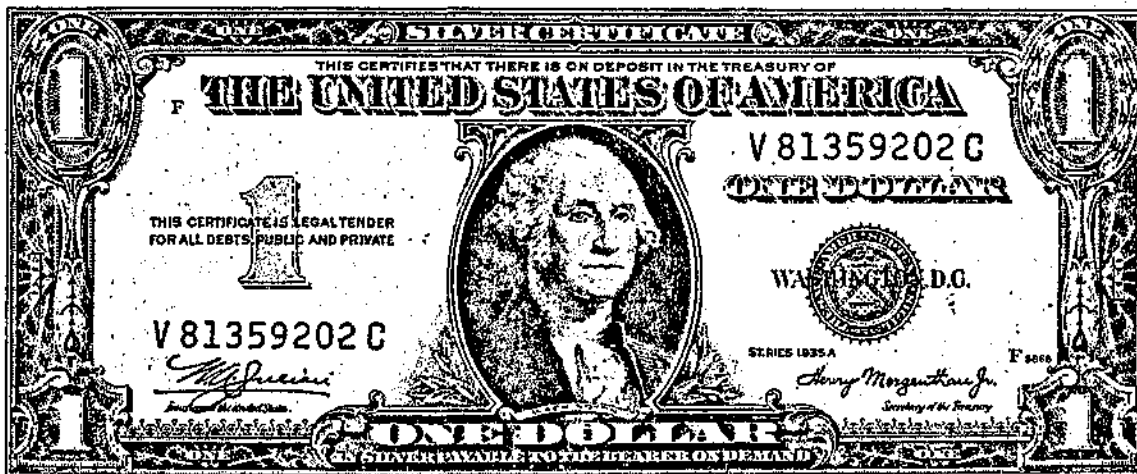
**" DE OVERHEID GOOIT WAT INKT OP EEN
STUK PAPIER EN MAAKT HET DAARMEE
TOTAAL WAARDELOOS."**

Nu waren er echter enige juridische belemmeringen tegen deze ontwikkeling. Immers papiergeld is in feite een recu (ontvangstbewijs), dat wil zeggen dat er tegen de waarde op dat papier een hoeveelheid goud (zilver of ander goed) in een pakhuis opgeslagen ligt en dat degene die dit ontvangstbewijs kan tonen de goederen kan opeisen ("aan toonder"). Dus wat moest gebeuren was het ontkrachten van papiergeld als bewijs van bezit van bepaalde goederen. Dat wil zeggen de waarde die op het papiergeld staat en de waarde van de daar tegenoverstaande goederen los koppelen! Dit was niet alleen een abstracte juridische kwestie maar ook een contractuele, omdat de garantie van een bepaalde kwantiteit goed op het papiergeld vermeld stond!

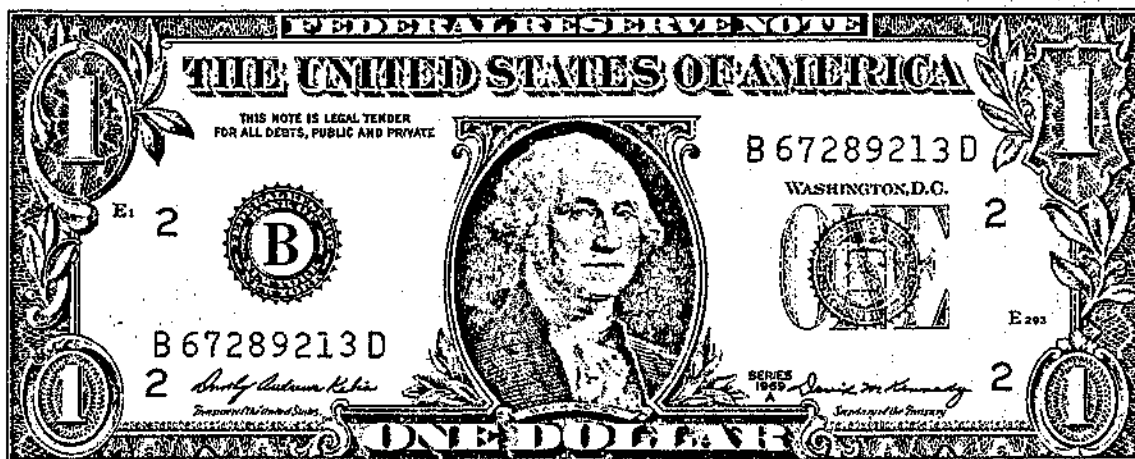
Hierbij een concreet voorbeeld. De afdruk van een oud dollarbiljet (1935) en een

nieuw (1969). En kijk hoe de tekst op deze biljetten is aangepast aan de "Nieuwe Orde". Zoals Ludwig von Mises heeft ge-

zegd: "De overheid gooit wat inkt op een stuk papier en maakt het daarmee totaal waardeloos".

< 1935

< 1969

AGENDA

27 juli-: 2e Europese Libertarische Conventie
3 aug. (SELCON) in Noorwegen.

1 aug. : Kring Schiedam. Verder op 5 sept., 3 okt., enz. Steeds op eerste donderdagen.

2 aug. : Kring Eindhoven. Verder op 9 aug., 16 aug., 23 aug., 30 aug., 6 sept., enz. Steeds op vrijdagavond.

13 aug. : Kring Tilburg. Verder op 10 sept., 8 okt., 12 nov., enz. Steeds op tweede dinsdagen.

31 aug. : Bijeenkomst Libertarisch Studie Centrum in Antwerpen. Restaurant 't Blaoen, Osystraat 5. Ook U bent welkom.

oct/nov : Trefpuntbijeenkomst met onderwerp: "Wat kun je nu al doen met het Libertarisme."

9-10 nov: Studie-weekend Libertarisch Studie Centrum. Zie ook elders in dit blad. Nadere mededelingen volgen nog. Maar U kunt zich nu reeds opgeven of informatie vragen bij de redactie.

Voor informatie kunt U bellen naar het Libertarisch Centrum Nederland: 03465-64994.

Bovendien voor de:

Kring Amsterdam naar N. Apeldoorn 020-852287

Kring Schiedam naar 010-268702

Kring Tilburg/Kring 't Gooi naar 013-634821

Kring Eindhoven naar Stefan van Glabbeek 040-438013

DE VRIJE MARKT IN EEN ONVRIJE ECONOMIE

.....

ir. L.H.M. Jongen

De aandelenmarkt gedraagt zich op het ogenblik zeer nerveus. Wat dacht U b.v. van een aandeel als Philips dat van Hfl 56,- ineens stort in twee dagen naar Hfl 50,-. Dat is veel teveel naar verhouding tot het mindere resultaat van Philips in de V.S. De durvers onder ons hebben Philips-aandelen gekocht rond de Hfl 51,- of beter nog: putopties geschreven (oktober Hfl 55,-). Die optie-taktiek betekent dat je de kans loopt om Philips te moeten kopen op Hfl 55,- tussen nu en oktober, (zolang Philips onder de Hfl 55,- noteert) maar nu ontvang je alvast Hfl 4,30 voor de putoptie die je nu verkoopt zodat dan de nettoprijs Hfl 50,70 is.

Hier ziet U nu zo'n kansje dat zich best vaak voordoet. Vandaag is het Philips, morgen Koninklijke Olie (die laatste is trouwens ook veel te laag genoteerd). Alles kan nog best even doorstijgen, maar we dienen wel op te letten. De vinger aan de pols houden en klaar om aandelen te verkopen. Er hoeft in deze markt maar een klein sentimentsverschil te ontstaan en de euforie verandert in een downstemming. (Zie koers Philips.)

Voorlopig zou ik aanhouden wat U heeft aan aandelen, maar niets bijkopen of hoogstens mondjesmaat via opties. Ondertussen zou U nu 3 jarige obligaties in Australische dollars kunnen kopen. Dan krijgt U bijna 13 % rente en een redelijke kans op stijging van de Australische dollar. Of voor de Hollanders onder ons; via allerlei beleggingszaken in Australische hypotheek beleggen; dan krijgt U netto na belasting ca. 11 % plus de eventuele dollarstij-

ging/daling.

Andere mogelijkheden zijn er niet zoveel als we tenminste kwalitatief goed willen beleggen en ons niet ophouden met allerlei tweederangs fondsjes. Op zich zijn dan nieuwe introducties van fonds in België en Nederland interessant, maar het begint wel mode te worden en vaak zijn de eerste koersen zeer overdreven. Als er dan ook nog 20-60 keer overtekend wordt, kan je je bijna de moeite besparen.

Advies: blijf rustig, doe weinig, verkoop onmiddellijk zodra U het niet meer vertrouwd om enkele weken later tegen lagere koersen terug te kunnen kopen.

*****

(vervolg van pag.10) NATUURRECHT

natuurrechten te hanteren, blijkt ook met name al uit het feit dat het socialisme er zich ook op beroept (A. Schatz - L' Individualisme, p.314).

Een kernachtig verwoorde verwerping van de idee van het natuurrecht vindt men bij Courcelle-Seneuil: "le droit naturel fondé sur une idée sans réalité objective, abandonné à la conscience, est devenu une collection de principes imaginaires auxquels chacun pouvait ajouter quelque chose en s'inspirant de sa fantaisie." (Préparation à l'Etude du Droit - 1887 - p.206).

Vul deze bon in, of geef hem aan een relatie:

Ja ik wil graag meewerken om onze vrijheid te behouden en te vergroten. Noteer mij voor:

- Een abonnement op de VRIJBRIEF voor f 40,- /BF 700,- per jaar.
- .... exemplaren van de brochure "Hoe Vrij bent U nog" à f 3,- /BF 50,-.
- Een literatuurlijst (met boeken van Ayn Rand, von Mises, Hayek, etc.)

Naam: .....

Adres: ..... Tel.: .....

Ik zal f / BF ..... overmaken op Uw rekening bij ..... (zie hieronder).

Stuur ook een proefnummer/informatie aan:

Deze bon opsturen aan: Libertarisch Centrum Nederland (zie hieronder).

Verantwoordelijk Uitgever: ir. H.J. Jongen, Statiestr. 57 - Bus 3 - 2180 Kalmthout (België)

Nederland: Libertarisch Centrum, Fazantenkamp 818, 3607 EB Maarssenbroek. Tel. 03465-64994. AMRO Bank rek.nr. 46.24.31.320 (Giro 8238 AMRO Bank Amsterdam) t.g.v. Libertarisch Centrum; abonnementsprijs f 40,- per jaar; donateurs min. f 100,- per jaar.

België : Herentalsebaan 109, B 2100 Deurne; Bank J. van Breda rek.nr. 645-1240465-64 t.g.v. VRIJBRIEF; abonnementsprijs BF 700,- per jaar; donateurs min. BF 1.500 per jaar.